

POSTADRESSE
Postbox 5134
8100 Århus C

FYSISK FREMMØDE
Frederiks Allé 148, 1. sal
8000 Århus C

KONTAKTOPLYSNINGER
mail@socialeretshjaelp.dk
www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 30403258
Telefon: 70229330

Den Sociale Retshjælps kommentar til bemærkningerne om forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en social retssikkerhedskommission.

1. Kommissionen skal redegøre for fordele og ulemper ved omvendt bevisbyrde både i klagesystemet og ved domstolene i sociale sager, »omvendt« forstået på den måde, at systemet skal bevise, at det har ret, frem for at borgeren skal bevise, at der er begået en fejl, altså på lige fod med reglerne i strafferet.

- *Det er Den Sociale Retshjælps oplevelse, at borgeren ikke altid er ressourcestærk nok til, at udnytte de tilbud der findes for gratis retshjælp, hvor sagkyndige personer kan rådgive i det socialretlige system. Den Sociale Retshjælp mener, at man ved omvendt bevisbyrde vil stille borgeren i en situation, som væsentligt forbedrer borgerens retssikkerhed*

2. Kommissionen skal evaluere, hvordan loven om uagtsomt socialbedrageri har virket i praksis, og vurdere, om bestemmelsen bør ophæves.

- *Den Sociale Retshjælp støtter en undersøgelse om virkningen af uagtsomt socialbedrageri.*

3. Kommissionen skal lave en oversigt over ikkeproportionale sanktioner samt beskrive konsekvenserne for borgerens retssikkerhed ved en ændring af disse bestemmelser.

- *Den Sociale Retshjælp støtter en oversigt over ikkeproportionale sanktioner*

4. Kommissionen skal redegøre for fordele og ulemper, såfremt det offentlige skal betale en bod/erstatning/godtgørelse til borgeren, hvis en offentlig myndighed har begået en lovovertrædelse.

- *Den Sociale Retshjælp har behandlet sager, hvor der er begået fejl ved kommunen, men der har ikke været nogen sanktionsmuligheder. Det har fremført stort undren og utilfredshed fra borgeren, at kommunen kan undslippe sanktioner, når der er begået fejl. Den Sociale Retshjælp støtter idéen om en mindre godtgørelse til borgeren ved mindre fejl ved kommunen, idet det vil styrke retsfølelsen for borgeren.*
 - *Det burde overvejes om der sammen med udbetaling af en godtgørelse for fejl, kunne iværksættes en undersøgelse af den konkrete sagsbehandler. Evt. kunne dette foregå ex officio.*
 - *En anden mulighed kunne være at nedsætte et uafhængigt kontrolorgan, som borgeren nemt havde adgang til. Det offentlige har mange former for sanktioner, som de kan bruge mod borgeren og det ville skabe en mere "fair balance", jf. EMRK. art. 6, hvis*

borgeren udstyres med let tilgængelige muligheder.

5. Kommissionen skal klarlægge behovet og mulighederne for at udvide tilbudene om retshjælp til borgerne.

- *Den Sociale Retshjælp oplever en stigende efterspørgsel på retshjælp fra danske borgere. Der er typisk tale om borgere, som ikke besidder ressourcerne til selv, at gøre brug af sine rettigheder. Det er i denne forbindelse nødvendigt, at Den Sociale Retshjælp - og andre retshjælpskontorer - udøver en mere holistisk og helhedsorienteret retshjælp, hvor blot en henvisning til rette instans ikke er tilstrækkelig. Det er derfor Den Sociale Retshjælps klare overbevisning, at det nuværende retshjælpsbegreb må udvides til, at inkludere en mere helhedsorienteret retshjælp, til gavn for de mange ressourcesvage borgere og i forlængelse heraf – samfundet som helhed.*
- *Det er desuden Den Sociale Retshjælps overbevisning, at et af Civilstyrelsens kriterier for at godkendes som tilskudsberettiget retshjælp, er ude af trit med virkeligheden. Der refereres her til kriteriet om den geografiske belligenhed. Dette kriterium lægger en urimelig barriere for retshjælpe i blandt andet Århus og København. Den Sociale Retshjælp er en landsdækkende retshjælp og behandler sager fra alle kroge af landet, men er grundet hensyn til at hverve medarbejdere, nødsaget til at have til huse i Århus. Den Sociale Retshjælp foreslår derfor en revidering af kriterierne for, at kunne godkendes som tilskudsberettiget retshjælp.*

6. Kommissionen skal udarbejde forslag til, hvad der kan gøres, for at alle borgere får en klar begrundelse og en klagevejledning, som de kan forstå, også selv om de måske er ordblinde eller har funktionsnedsættelser.

- *Den Sociale Retshjælp har oplevet, at klagefristen er sprunget for borgeren, idet denne ikke havde forstået klagevejledningen eller begrundelsen for afslaget. Derfor støtter Den Sociale Retshjælp, at begrundelsen og klagevejledningen forbedres.*
 - *En mulighed kunne være, at kommunen indgår samarbejde med landets retshjælpe, så kommunen sender en evt. afgørelse til retshjælpen, som derefter forklarer indholdet af afgørelsen til borgeren. Det giver endvidere retshjælpen og borgeren mulighed for at vurdere i fælleskab, om der skal klages til kommunen.*
 - *En anden mulighed kunne være, at anvende samme tankegang som ved kvalificeret samtykke inden for Sundhedsretten. Det betyder, at sagsbehandleren skal have et informeret samtykke på, at borgeren har forstået kommunens afgørelse og evt. klagevejledningen.*

7. Kommissionen skal undersøge, hvilke konsekvenser det vil have for borgerens retssikkerhed, og hvilke konsekvenser det vil have for domstolenes økonomi, hvis man gav mulighed for fri proces i sociale sager. Fri proces på en sådan måde, at borgeren blev bevilget fri proces efter gældende regler, medmindre det er åbenbart, at den offentlige myndighed ikke har begået fejl.

- *Det sociale område har et veludbygget rekursystem, men i enkelte tilfælde vil det kunne være nødvendigt at gå til domstolene. Derfor støtter Den Sociale Retshjælp muligheden for fri proces i sociale sager.*

8. Kommissionen skal udarbejde forslag til retningslinjer, der sikrer, at borgernes personlige data er beskyttet i alle forhold.

- *Den Sociale Retshjælp støtter yderligere beskyttelse af borgernes data, så der ikke vækkes unødvendig mistillid til det offentlige system.*

9. Kommissionen skal se på, om der kan ske en regelforenkling på nogle områder, og om det vil være muligt at udarbejde en socialvejledning, der i lighed med ligningsvejledningen kan bruges af både sagsbehandlere og borgere til at få overblik over, hvordan bestemmelserne anvendes i praksis.

- *Den Sociale Retshjælp får tit henvendelser på konkrete spørgsmål inden for den socialretlige område. Ofte skyldes det, at den enkelte borger føler det socialretlige system er uoverskueligt og svært tilgængeligt. Den Sociale Retshjælp støtter en regelforenkling og/eller en opdateret socialvejledning på det socialretlige område, som vil øge overskueligheden for den enkelte borger.*

10. Kommissionen skal se på, hvordan og i hvilket omfang man for det første kan adskille rådgivning og kontrol og for det andet flytte metoderegler fra lovgivning til vejledninger.

- *Den Sociale Retshjælp mener, at en adskillelse af rådgivning og kontrol vil forbedre socialrådgiverens mulighed for at give den rette hjælp til borgeren. Den Sociale Retshjælp har erfaret, at borgeren til tider kun opfatter sagsbehandleren som kontrollant, og derved ikke henvender sig til kommunen efter den hjælp, som ville være mest hensigtsmæssigt for borgeren. Det har endvidere medført, at kommunikationen er bristet, så Den Sociale Retshjælp har skulle virke som mægler mellem parterne. Desuden er det et problem, at de fleste borgere ikke føler at de kan klage over deres sagsbehandler. De ydelser de får fra det offentlige er ofte hele deres forsørgelsesgrundlag og derfor ønsker de ikke flere problemer i forhold til denne. Dette medfører ofte, at den enkelte borger ikke ønsker at klage over de fejl kommunen har begået, idet de ønsker et godt forhold til deres socialrådgiver.*

11. Kommissionen skal overveje, om myndighedernes ret til at anke en afgørelse skal afskaffes.

- *Når myndighederne anker afgørelserne forlænger det kraftigt sagsbehandlingstiden, hvilket er til stor frustration for borgerne. Borgerne føler sig ofte i konstant konflikt med det offentlige system. Det må være op til myndighederne at træffe den materielle rigtige afgørelse i første instans, og derefter accepterer en ændring ved anden instans, såfremt der er begået en væsentlig fejl.*

12. Kommissionen skal se på ordninger med kontaktpersoner, og om der er behov for yderligere lovgivning for at sikre yderligere udbredelse og få klarhed over deres retslige status i forhold til borgeren.

- *Som skrevet ovenfor virker Den Sociale Retshjælp ofte som kontaktperson eller mægler for borgeren over for kommunen, hvor kommunikationen er bristet mellem parterne. Derfor bør en evt. kommissionen overveje, at indføre retshjælpe som en mulig kontaktperson i lovgivningen, idet de ofte udfører det samme arbejde som kontaktpersoner.*

13. Kommissionen skal se på, om der bør ske en ændring af socialrådgiveruddannelsen og efteruddannelsen, så socialrådgiverne får en bedre faglig ballast i forhold til borgernes retssikkerhed.

- *Den Sociale Retshjælp har tilknyttet socialrådgiverstuderende som praktikanter under deres praktikforløb. Det giver de socialrådgiverstuderende en kæmpe ballast i forhold til de juridiske problemstillinger, men de får også en indsigt i borgerens daglige problemstillinger. Den største del af Den Sociale Retshjælps rådgivning består af gældsrådgivning, hvilket ikke er omfattet af socialrådgiveruddannelsen. Uddannede socialrådgivere har således ikke indsigt i gældshåndtering, hvilket er det første skridt på vejen mod at give den optimale hjælp. Derfor mener Den Sociale Retshjælp, at gældsrådgivning bør være en integreret del af socialrådgiveruddannelsen eller alternativt ved efteruddannelsen.*

Andre problemstillinger fra Den Sociale Retshjælp:

- *Gennem arbejdet med socialret på Den Sociale Retshjælp, er der nogle problemstillinger en evt. Kommission bør inddrage i deres arbejde med henblik på at forbedre retssikkerheden for borgerne.*
 - *Den Sociale Retshjælp har oplevet forskel på udøvelsen af skønnet fra kommune til kommune, hvilket kan have stor betydning for borgerens mulighed for at få hjælp. Der bør imidlertid være ens retningslinjer for udøvelsen af skønnet ved tildeling af sociale ydelser. Kommunen anvender eksempelvis en trangsberegning ved tildeling af enkelte ydelser, for at fastlægge borgerens økonomiske situation. Her har Den Sociale Retshjælp erfaret, at der er forskel på, hvordan man foretager denne trangsberegning i de forskellige kommuner, som lægges til grund for udøvelsen af skønnet. Man bør i stedet anvende reglerne for trangsberegningen i inddrivelsesbekendtgørelsen, således man får den samme opgørelse over borgerens økonomiske situation, og på den måde sikrer en mere ensartethed i kommunens afgørelser.*